

Šime Marović ŠIMUN CIRENAC
oratorij

Tekst napisao: Prof. Ivan Cvitanović
Pripovjedač: IVANKA BOLJKOVAC
Šimun: JANEZ LOTRIČ
Krist: FRANJO PETRUŠANEC
Poncije Pilat: JURE MIROŠEVIĆ
Stotnik i jedan iz naroda: MIROSLAV LJUBIČIĆ

Korepetitori: ROZARIJA MIMICA i
VERA PAVASOVIĆ
Koncertmajstor: DORU CEPREAGA
Inspicijent: ELZA TUDOR-GANČEVIĆ
Šaptač: MIRJANA ZELIĆ

ZBOR HNK SPLIT ORKESTAR HNK SPLIT

Miljenko GRGIĆ

(Dozvolom autor apretiskano iz Programa Splitskog ljeta) 1991. g.

OBNOVLJENO HRVATSKO PJEVAČKO DRUŠTVO
"NADA"

U prostorijama banjalučke biskupije obnovljeno je 8. lipnja 1991. nekoć ugledno Hrvatsko pjevačko društvo "Nada". Inicijator obnove je skupina od 50-tak banjalučkih građana, od kojih su najveća većina katolički vjernici, a neki od njih bili su članovi tog društva prije zabrane njegova djelovanja u godini 1949. Obnoviteljskoj skupštini pribivao je biskup mons. dr. Franjo Komarica i više od stotinu osoba. Nakon što je otpjevana hrvatska himna, dolje potpisani banjalučki župnik izložio je u svom prikazu polustoljetno djelovanje tog zaslužnog društva od njegova osnutka do nasilne zabrane njegova djelovanja. Izabrana je uprava i prihvaćen statut društva. Za predsjednika je izabran dipl. ing. Vjekoslav Tripalo, za dopredsjednika prof. Božo Ivaniš, a za prvog tajnika g-đica Karmela Batušić. Izabrani su i ostali članovi uprave te osam odbornika.

Zatim je uslijedio glazbeni nastavak, kako to i priliči pjevačkom društvu. Trojica mladića izveli su splet hrvatskih rodoljubnih pjesama i domaćih bosanskih sevdalinki. Ubrzo im se pridružila cijela dvorana.

Spomenuto društvo osnovano je 24. travnja 1898. u Banjoj Luci, nakon brojnih neprilika i prepreka koje su postavljale ondašnje austro-ugarske vlasti, kojima nije bilo po čudi ništa što je hrvatsko. Punih pet godina proteklo je dok je društvo konačno moglo biti registrirano. Među najzaslužnijima za njegov osnutak je tadanji župnik fra Augustin Čengić i mjesni trgovac Marijan Markezinić. Društvo je razvilo veoma bogatu djelatnost i steklo velik ugled ne samo u Banjoj Luci. Često je pjevalo kod crkvenih svečanosti, organiziralo koncerte u Banjoj Luci, te brojna gostovanja širom države, a njegovalo je kako duhovnu i crkvenu, tako i narodnu pjesmu i glazbu. Izgradilo je i svoj dom s koncertnom dvoranom, što je oduzeto nakon zabrane rada društva 1949, a sada je podnesen zahtjev vlastima za povratak imovine društva.

Anto ORLOVAC

PRIKAZI

HRVATSKI PISCI IZMEĐU RIJEČI I TONA
Lovro ŽUPANOVIĆ
Sveučilišna naklada "Liber", Zagreb, 1989.

Ostvarenja s različitih područja umjetničkog izražavanja mogu doći u međusobni dodir tako da jedno potakne ili oplodi drugo. Međutim, između bilo kojih stvaralačkih područja ta sveza nije tako čvrsta, toliko puta potvrđena, kao što je ona između književnosti i glazbe. Upravo ta okolnost potakla je revnog istražitelja hrvatske glazbene prošlosti dr. Lovru Županovića da prozbori o takvoj vezi među djelima hrvatskih književnika i hrvatskih (ali i nekih stranih) skladatelja. Kažemo "prozbori", premda Županovićev rad nije nastao "u jednom dahu" (što bi odgovaralo upotrijebljenom trenutnom glagolu), već se to "zborenje" događalo tijekom niza godina, pa je knjiga *Hrvatski pisci između riječi i tona* skup dijelom ranije objavljenih (a za ovu priliku i dopunjenih) studija o hrvatskim književnicima koji su se u svom stvaralaštvu služili riječima i tonovima.

Ali, sveza između književnosti i glazbe ne sastoji se samo u tome da na temelju književnog djela nastaje glazbeno ili obrnuto (što je rjeđe), već polazeći od osobnosti samog stvaraoca, i u tome da on i na drugi način iskazuje svezu s onom drugom umjetnošću. Tako se primjerice književnik može profesionalno ili amaterski baviti glazbom u produktivnom i reproduktivnom smislu; može obogaćivati svoja djela glazbenom asocijativnošću; može pisati glazbene kritike i dati svoj prilog istraživanju glazbenih pojava u sadašnjosti i prošlosti, pogotovo s kulturno-povijesnoga gledišta. Iz ovakvih mogućnosti odnošaja književnika prema glazbi proizlazi i strukturiranje Županovićeve knjige, tj. raspored u skupine hrvatskih pisaca s obzirom na ostvarene pojavnosti njihove sveze s glazbom.

Skupinski raspored je proveden prema načelu stupnjevitosti dodira s glazbom pojedinih književnika. Tako su u prvoj skupini pod zajedničkim naslovom *Stih dopunjavan tonom* tri autora kojih je dodir s glazbom ostvaren "u najvećoj mjeri jedino pomoću tonskog ozvučivanja njihovih stihova" (str. 23), a to su Preradović, Domjanić i Cesarić. Još bi mnogi naši književnici mogli pripadati spomenutoj skupini "jer gotovo da i nema hrvatskog pjesnika kome nije uglazbljena bar jedna pjesma" (str. 23), ali su relativni podaci vrlo skromni, gotovo nedostupni.

Drugu skupinu (*Stvaralaštvo oplemenjivano glazbom*) čine književnici čiji je život i rad glazba zaokupljala u većoj mjeri nego onih iz prve skupine. Načine njihova bavljenja glazbom Županović naziva "izletima" (str. 53), pa se tako može govoriti o "izletima" Petra Zoranića u etnomuzikologiju, Grgura Čevapovića u *Singspiel* ("Spjevoigr"), Ivana Kukuljevića u glazbenu znanost, Ljudevita Gaja u "ishitralaštvo", Augusta Šenoa u glazbeno izvješćivanje, Ive Vojnovića u glazbenu kritiku, Vladimira Nazora u podvojenost između književnosti i glazbe, Tina Ujevića u "fenomen svezvukovlja" te Dragutina Tadijanovića u bavljenje glazbom reprodukcijom.

Budući da treću skupinu opet čine tri književnika, krug se (slučajno) simetrično zatvara (3-9-3). Spomenuti su oni koji su se u svojoj djelatnosti kolebali ("lomili", str. 167) između književnosti i profesionalnoga bavljenja glazbom: Hektorović, Držić i Matoš (*Glazba prožeta riječju*). I sam Županović kao svoj dug